

ОПТИМІЗАЦІЯ І МОДЕРНІЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В ЕПОХУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Сьогодні ми живемо в епоху глобальних перетворень та інновацій. Фактично, всі антропогенні процеси навколо нас тепер так чи інакше пов'язані і знаходяться під впливом «цифрової епохи», тобто діджиталізації. Різкий прорив у технологіях та методах взаємодії між людьми, а також методах опрацювання інформації та задач до виконання все ще неоднозначно впливає на людство, і відповідно на економіку, економічні суб'єкти світового господарства. Пов'язано це, насамперед, з постійними інноваціями та оновленнями в цифровому і технологічному інструментарію, а також, що логічно, зі стрімким недавнім розвитком і різноплановим впровадженням та розповсюдженням цифрових технологій, що досі триває.

Клаус Шваб, доктор економічних наук, а також засновник та виконавчий директор Всесвітнього економічного форуму, у своїй книзі «Четверта промислова революція» звертає увагу на вплив діджиталізації на економічні процеси:

- "Діджиталізація перетворює наші економіки, наші ринки праці та наші суспільства. Вона має потенціал створити значні переваги, але також може призвести до значних викликів" [1].

- "У новому світі ті, хто найкраще адаптується, не тільки збережуть, а й розширять своє місце в глобальному ландшафті" [1].

В епоху діджиталізації суспільство не тільки приймає в себе нові тренди і цифрові інструменти, але і створює попит на діджиталізацію пропозиції і діджиталізацію відносин з продавцем через прагнення до комфортного і ефективного існування. Також, в умовах конкуренції, економічні суб'єкти завжди прагнуть до підвищення ефективності своїх процесів при збереженні чи рості якості. Сьогодні ж, рівень ефекту від цифровізації та її інтеграції в бізнес-процеси є високим і значущим як в плані підвищення ефективності, якості, так і в плані задоволення потреб і бажань споживачів, що неодмінно спонукає підприємства всіх рівнів економіки шукати способи провадження та нові методи взаємодії, виконання бізнес-процесів.

Одною з рушійних сил активізації діджитал-економіки стала пандемічна криза, коли з'явилася потреба в електронній комерції та пошуку нових стратегій функціональності підприємств задля їх фактичного збереження та отримання прибутку. Далі на рисунку зазначено середню частку цифрових взаємодій зі споживачами 2017-2020 рр.:

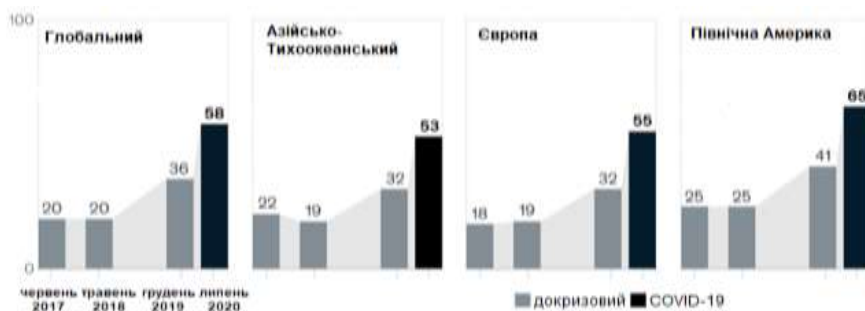

Рисунок 1 – Середня частка цифрових взаємодій зі споживачами 2017-2020 рр. [2]

У 2021 році присутність цифрових інструментів і вплив діджиталізації можна побачити на рис. 2.

Діджиталізація з точки зору її впливу на економічні суб'єкти – це процес перетворення традиційного бізнесу на цифровий, де технології і автоматизація грають ключову роль. Для стандартного промислового підприємства можна виділити два різні концепти впровадження діджиталізації – оптимізація та модернізація.

Оптимізація бізнес-процесів полягає у пошуку способів поліпшення роботи підприємства, аналізу даних та відповідно зменшенні витрат, підвищенні продуктивності праці, тобто підтримці сталого процесу шляхом використання цифрових інструментів та технологій, підвищенні коефіцієнту корисності кожної окремої складової чи змінної при виробничому процесі підприємства.

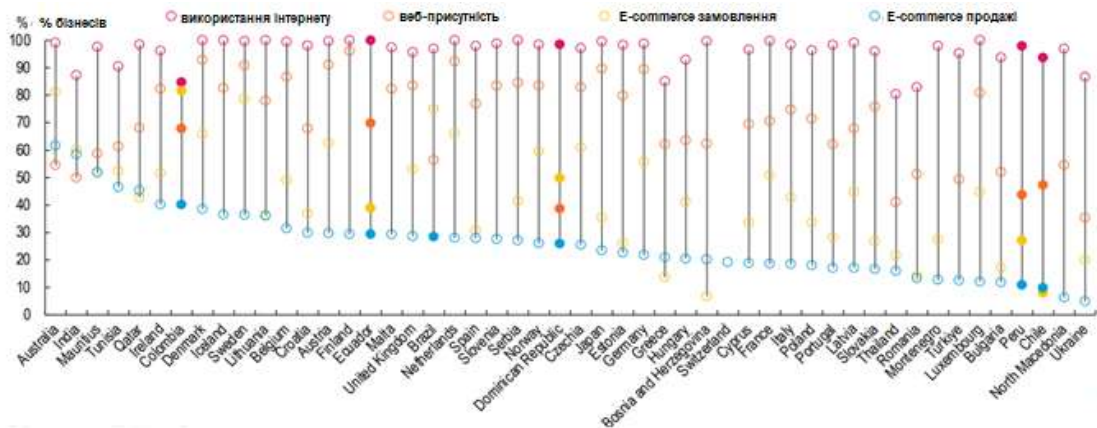

Рисунок 2 – Використання ІКТ у бізнесі - У порядку частки підприємств країни, які здійснюють продажі через електронну комерцію [3]

Модернізація ж передбачає нововведення, новий підхід до виконання бізнес-процесів підприємства задля підвищення якості, скорочення періоду виробництва кінцевого продукту, скорочення матеріально-ресурсних витрат чи затрат робочої сили тощо. Також підприємство може проводити модернізацію через соціальні, екологічні тренди, задля підвищення безпеки працівників, даних підприємства.

До інструментів і технологій, які пропонує діджиталізація підприємства можна віднести такі, як:

- ERP – системи;
- Машинне навчання (ML) або штучний інтелект (AI);
- Інтернет речей (IoT);
- Системи управління виробництвом (MES), Системи планування виробництва (APS);
- Системи управління взаємодією з клієнтами (CRM);
- Системи управління ланцюгом постачання (SCM);
- Системи аналітики даних (BI);
- Системи управління проектами (PM);
- Системи електронної комерції (e-commerce);
- Хмарні обчислення (Cloud computing);

Діджитал-інструменти дозволяють автоматизувати виробництво, збирати і аналізувати дані по бізнес-процесам підприємств, знаходити нові канали збуту продукції через розширення контакту зі споживачами і стейкхолдерами, підвищувати якість продукції шляхом підвищення контролю за функціональністю підприємства, підлаштовуватись до попиту і змін на ринку, виявляти проблеми до оптимізації тощо. Однак при провадженні діджитал-ініціатив є також і ризики, які необхідно враховувати: ймовірні високі і невиправдані фінансові витрати на діджитал-інновації, тривалість оновлення; конфіденційність і збереження даних; необхідність в додатковій кваліфікації працівників; залежність від окремої технологічної інновації та її стану в довгостроковій перспективі; неготовність окремих сегментів споживачів чи працівників і ринку праці до цифрових нововведень.

Отже, в епоху сучасної діджиталізації, оптимізація та модернізація бізнес-процесів підприємств в контексті цифрових технологій є не просто інструментом для підвищення конкурентоспроможності підприємства, але скоріше для переходу на новий рівень внутрішньої функціональної взаємодії, та взаємодії зі споживачами та стейкхолдерами на ринку, з не просто ціллю, але потребою, нав'язаною сьогоденними технологічними трендами. Цифрова оптимізація та модернізація підприємства вимагає фінансових та трудових витрат, однак в перспективі може дати новий підхід до оцінки якості кінцевого продукту, його обсягу, а також до взаємодії зі споживачами, та у висновку, до результатів діяльності економічного суб'єкта.

Список використаних джерел:

1. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution, Forming the Fourth Industrial Revolution. Kharkiv: Family Leisure Club. 2019. Т. 426.
2. Performance improvement partners: website. URL: <https://www.pipartners.com/digital-transformation-statistics/> (the date of application 07.04.2023).
3. UNCTAD based on UNCTAD Digital Economy database: website. URL: <https://unctadstat.unctad.org/> (the date of application 07.04.2023).

Науковий керівник: канд. екон. наук, доц. Колешня Я.О.